

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 329/2024 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen valtionyhtiöiden hallintoneuvostoista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pauli Aalto-Setälän / kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 329/2024 vp:

Mihin toimenpiteisiin hallitus ryhtyy, jotta valtionyhtiöiden hallintoneuvostoista luovutaan?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Joissakin suurissa valtio-omisteisissa yhtiöissä hallintoneuvosto kuuluu edelleen osaksi yhtiön toimielimiä. Hallintoneuvostoja on ns. markkinaehtoisesti toimivissa yhtiöissä Kemijoki Oy:ssä, Posti Group Oyj:ssä, Neova Oy:ssä, VR-Yhtymä Oy:ssä sekä ns. erityistehtävayhtiöistä Veikkaus Oy:ssä, Alko Oy:ssä, Finnvera Oyj:ssä, Teollisen yhteistyön rahasto Oy:ssä (Finnfund) ja Yleisradio Oy:ssä.

Hallintoneuvostot eivät ole osakeyhtiölain perusteella pakollisia toimielimiä ja niiden tehtävä on lähinnä valvonnallinen, ellei yhtiöjärjestyksissä niille määrätä muita tehtäviä. Valtio-omisteisissa yhtiöissä hallintoneuvostojen tehtävät ja päätösvalta onkin määriteltävä siten, että ne ottavat mahdollisimman hyvin huomioon yhtiön hoitaman erityistehtävän tai yhtiöön liittyvän strategisen intressin. Postissa, Veikkauksessa, VR-Yhtymässä, Alkossa ja Yleisradiossa on hallintoneuvostolle annettu sellaisia tehtäviä, jotka liittyvät yhtiön hoitamaan erityistehtävään tai lainsäädäntöön. Lisäksi on olemassa alkoholiyhtiötä (Alko), Teollisen yhteistyön rahastoa (Finnfund), Veikkausta ja Yleisradiota koskevaa lainsäädäntöä, jossa on säädetty mm. hallintoneuvostosta. Muissa yhtiöissä hallintoneuvoston tehtävät on määrätty yhtiöjärjestyksissä yleisellä tasolla. Koska osakeyhtiölain mukaan hallintoneuvoston perustehtävä on toimivan johdon vastuulla olevan yhtiön hallinnon valvonta, ovat muut sille annettavat tehtävät vapaaehtoisia, kunhan ne kuuluvat yhtiön hallituksen *yleistoimivaltaan* eikä tehtäviä ole säädetty muille toimielimille (ns. päällekkäisyyden kieltö).

Valtio-omisteisissa pörssiyhtiöissä ei ole enää hallintoneuvostoja, ja niiden tilalle on perustettu sidosryhmien neuvottelukuntia, joissa jäsenenä on yhtiön toiminnan kannalta relevantteja sidosryhmien edustajia, mukaan lukien kansanedustajia. Erona hallintoneuvostoon on se, että ne eivät ole osakeyhtiölaissa säädettyjä yhtiön toimielimiä, jolloin niillä ei ole myöskään lakiin perustuvaa asemaa tai päätösvaltaa. Hallintoneuvoston jäsenet valitsee yhtiökokous, eli osakkeenomistajat ja

neuvottelukunnan jäsenet lähtökohtaisesti yhtiön hallitus, jollei valinnasta ole yhtiöjärjestyksessä toisin määrätty.

Myös muiden kuin pörssinoteerattujen valtio-omisteisten yhtiöiden hallintoneuvostoja on jo aiemmin esitetty lakkautettaviksi ja muutettaviksi sidosyksiköiden neuvottelukunniksi, mutta muutamaa yksittäistapausta lukuun ottamatta tähän ei ole ollut poliittista tahtoa. Yksinkertaisimmillaan hallintoneuvoston lakkauttamisesta päätetään yhtiökokouksessa määräenemmistö päätöksellä, jolloin päätetään poistaa yhtiöjärjestyksestä hallintoneuvostoa koskeva määräys. Lisäksi niiden yhtiöiden osalta, joissa hallintoneuvostoista on säädetty yhtiötä koskevassa erityislaissa, vaaditaan mainitun lain muuttaminen. Mahdollisissa muutostilanteissa on samalla ratkaistava kysymys henkilöstön edustuksesta yhtiön hallintoelimissä, koska joissakin yhtiöissä tämä on ratkaistu henkilöstön edustajien läsnäololla hallintoneuvostoissa.

Valtioneuvoston voimassa olevassa omistajapoliittisessa periaatepäätöksessä linjataan, että ”Hyvän hallintotavan kirkastamiseksi valtio-omistaja arvioi yhtiöiden hallintoneuvostojen ja neuvottelukuntien roolia.” Vastaava kirjaus on ollut myös aikaisemmassa omistajapoliittisessa periaatepäätöksessä. Asiaa tullaan tarkastelemaan hallituskauden aikana.

Helsingissä 11.10.2024

Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand

VN/26992/2024-VNK-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: